

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. V. TIT. I. De Judiciis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9044

DE JUDICIIS.

Q. I. Quisnam sit processus summarius, & quae sint
causae summariae?

RESP. Processus summarius dicitur, quando de simplici & plano causa cognoscitur, omittis nonnullis, aut saltem formaliter non comprehensis, partibus Judicii. *Brunn. Proc. c. 1. n. 16.*

NOT. 1. Causae regulariter tractandae sunt modo ordinario (i. e. adhibitis omnibus solennitatibus, quae LL. & moribus receptae sunt) neque invito actore ad summarium trahi possunt. *Laut. p. 95. Brunn. Proc. c. 1. n. 17. Gloss. in l. 3. §. 11. ff. ad exhib.* Adeo ut nec consensu judicis id liceat, *arg. pr. Inst. off. jud.* Quamquam processus neglectis formalibus non reddatur nullus, si circa materialia rite pronuntiatum fuisse ex actis appareat. *Clem. saepe de V. S. Propter O. C. p. 3. t. 34. Gail. O. 42. n. 1. & O. 75. n. 5. & 6.*

NOT. 2. Processus fit summarius (1) ex ipsa lege, de quibus causis *vid. Nov. 4.* (2) ex consuetudine; ut processus arresti, *Carpz. proc. t. 21. Cambii, & J. Saxon. processus executionis ad recognitionem instrumenti gyarentigati, Carpz. proc. d. tit. 22.* (3) ex speciali rescripto, ut in *clem. saepe V. S.* Quod continet formulam *Ohne einen ordentlichen und weitläufigen Proceß, dist. clem. verb. & figura.* Item si addita sit formula, *de plano ac sine strepitu.*

NOT. 3. Omnia ea, quae pertinent ad defensionem necessariam, adeoque quae sunt juris Gentium, hic quoque requiruntur: Hinc (1) Non quidem opus est solenni libello, *d. clem. verb. necessario libellum non exigat*, requiritur tamen brevis & succincta narratio, ac subjecta petitio, *ibid. verb. verum quia &c. Hiltrop. proc. p. 2. t. 9. n. 2.* (2) Contradictio quaedam requiritur (licet non solennis illa litis contestatio, quae admodum intricata olim erat, *dist. clem. Brunn. proc. c. 14.*) Atque ea tanquam pars essentialis judicii nec consensu partium omitti potest. *Umm. disp. 12. n. 10. Brunn. d. l. Myns. cent. 3. O. 74.* (3) Proceditur etiam feriarum tempore, licet feriae sint necessariae humanae. *d. clem. verb. in tempore etiam feriarum.* (4) Terminii ibi sunt peremptorii & non nisi causa cognita prorogatio conceditur. *Umm. proc. disp. 2.* (5) Non admittuntur exceptiones dilatoriae si frustratoriae sint, secus ergo si vel peremptoriae sint, vel dilato-

dilatatoriæ non frustratoriæ. *c. 4. de except. dist. clem. saepe. Struv. Ex. 46. th. 7. Carpz. proc. tit. 9. art. 1. n. 56.* (6) Juramentum calumniae five generale five speciale exigere potest. *Hiltrop. Proc. p. 3. tit. 7.* (7) Reconvencio locum habet. *Gloss. ad dist. clem. saepe & c.* Vide *Ummium Proc. disp. 10. th. 5. n. 18.* (8) Probationes superfluae testiumque superflua multitudo rejicitur, *dist. clem. Vant. de nullit. n. 37. Umm. proc. D. 19. n. 35.* (9) Admittuntur quoque interrogatoria, *Brunn. proc. inquis. c. 8. memb. 2. n. 52. Dissent. Carpz. proc. crim. q. 114. n. 21.* (10) Item positiones & articuli. *dist. clem. saepe.* (11) Nec testibus creditur, nisi juratis, *Brunn. proc. Civ. c. 20. n. 61.* Excipiuntur causae; quae nudam demonstrationem requirunt, ubi juramento opus non est, de quo alibi. (12) Judex omissa publicatione attestationum earumque disceptatione examinatis testibus & causae meritis statim sententiam dicere potest. *Zang. de Exc. p. 1. c. 2. n. 27.* (13) Neque conclusio in causa, neque citatio ad audiendam sententiam requiritur, *dist. clem. verb. Sententiam vero. Brunn. proc. c. 26. n. 3.* (14) Peti possunt rationes decidendi. *Brunn. proc. c. 27. n. 10. seq.* (15) Transmissio actorum denegari nequit, nec in summarissimo: nisi periculum in mora sit.

NOT. 4. Causas summarias ex J. Civili 19. recenset *Vulstej. l. 2. c. ult. Jpr. Rom.* At *Rittershusf. ad Nov. part. 9. c. 3. n. 17.* refert XXXI. Alias addit *Carpz. Jpr. for. part. 1. const. 2. def. 18. n. 5. & seq. Brunn. proc. c. 1. n. 16.* In Camera Imperiali 30. referuntur. *O. C. p. 3. tit. 3. Rittersh. d. c. 3. n. 19.* Capita omnium earum hæc sunt: (1) Si causa non deciditur finaliter; quo pertinent omnia remedia præparatoria. (2) Ex privilegio, ut causae mercatorum, rufficorum, &c. (3) Ex natura causae, quae moram non fert, ut in alimentis, possessionibus &c. (4) Si proprie judicia non sunt, sed v. g. arbitria, aufregæ &c. (5) Si res jam per se liquida est, ut in causis executivis, *Brunn. ad W. h. q. 3.* (6) Ex lege adjecta, si scilicet Princeps ita vult, *clem. saepe V. S.* non si judex inferior. *Arg. pr. Inst. de off. jud.* Si tamen in causa ordinaria hic summariter processerit, jam ante dictum est, inde processum non fieri nullum, modo sententia in materialibus (ut loqui amant) juri conveniat; nam ex usu Camerae nullitates, quae circa processum committuntur, illo casu non attenduntur, *O. C. p. 3. tit. 34. Gail. O. 42. n. 1. & O. 75. n. 5. & 6.*

Qv.

Qv. II. *An iudicium inchoetur per citationem, an per litis contestationem?*

Laut. pag. 95. verb. constitui- tur iudici- um &c. **R**ESP. Quatenus iudicium sumitur pro toto processu, recte initium ejus fieri dicitur a citatione; quatenus vero accipitur pro causæ principalis tractatione, non nisi per litis contestationem constitui dicitur: vid. *LL. Auctoris. Aliter Dn. Stryk. U. M. h. §. 4.*

Qv. III. *An lis videatur contestata, si reus exceptionem peremptoriam opponat?*

Laut. pag. 96. verb. nudam excep- tionem &c. **N**EG. Nam non in genere contradicit, sed specialem opponit exceptionem, quod cum sæpius fieri possit, tot forent litis contestationes quot exceptiones. *c. 1. c. 2. Lit. Cont. in 6. Bocer. clas. 6. Disp. 20. th. 29.* ubi de jure Civili contrarium obtinere putat. *Conf. Marant. part. 6. rubr. de litis Cont. n. 5. Vinn. L. 1. qu. 17.*

Qv. IV. *An Actor invitus agere teneatur?*

RESP. Regulariter in arbitrio actoris est, num agere, num vero jus suum dimittere velit; aliquando tamen provocatus invitus quoque agere tenetur, nisi vel famæ, vel honorum periculum facere velit.

Duo autem imprimis in foro celebrantur remedia, quibus actor provocatus ad agendum compelli potest. (1) Remedium *Legis si contendat 28. ff. de fidej.* Si scil. reus exceptionem habet, quæ actore non agente peritura esset vel inutilis foret, tunc interest rei ut actor agat, indeque adito iudice id impetrare potest: Utile autem hoc est remedium (1) *fidejussori*, qui, si confidejussores vel debitores principales forte rebus suis non bene prospiciant, Creditorem compellit ad agendum adversus debitorem vel confidejssores. (2) *Debitori*, qui creditorem compellere potest, ut actionem, quam habet, instituat. Utroque casu petit reus, ut actor vel agat, vel perpetuum ei imponatur silentium, nec opus est præcedenti diffamatione, sed sufficit debitum esse. *Vid. Disp. B. Par. de act. ad agend. invit. Class. 2. §. 10. & late seq.*

Ab hoc beneficio differt remedium *Cap. fin. X. de fidej.* ubi fidejussor ante solutionem agit contra debitorem, ut se a fidejussione liberet: hoc casu fidejussor non adigit creditorem, ut præcise agat, indeque

deque casus hic non est quo actor invitus agere tenetur, *d. Disp. §. 20. Et seq. Et §. 24.* ubi causæ, quibus agere fidejussor ad se liberandum potest, late recensentur.

(2) Remedium *ex Lege diffamari §. C. de Ingeniis Et manumissis*: Quo quis eum, qui nobis diffamando, & vel debitum vel delictum nobis imputando, molestiam creat, in jus vocat, & implorato iudicis officio impetrat, ut vel fileat diffamator vel actionem instituat.

Hic ergo requiritur præcedens diffamatio, eaque ab allegante summarie doceri debet, *d. Disp. Class. 3. §. 3. Et 6.* Et extenditur hoc remedium saltem usu fori, ad omnes causas civiles & criminales, reales & personales, petitorias & possessorias, *ibid. §. 4.*

NOT. (1) Differunt hæc duo remedia, (1) quod *prius* tantum obtineat, si exceptiones rei tempore perituræ sunt, tunc enim provocare Creditorem ad agendum potest. *d. Disp. Class. 2. §. 9.* *Posterius* obtinet, si aliquis eum rei vagatur fama & fide jactando sibi competere actiones in eum, vel eum jure aliquo male uti, vel delictum commisisse &c. adeoque licet exceptiones tempore non sint perituræ. (2) *Prius* non obtinet nisi, in causis civilibus, ubi debitum est. *Posterius* in omnibus causis criminalibus & civilibus, petitoriis & possessoriis. (3) In *priori* remedio reus supponit debitum, in *posteriori* negat, illudque sibi verificari petit. Indeque (4) in *posteriori* præcedere debet diffamatio, non in *priori*.

NOT. (2) Remedia hæc proprie non sunt novæ actiones, sed ex generali juris dispositione quilibet existimationem suam, quæ per alterius diffamationem periclitatur, vindicare, & jus suum, quod tempore periturum esset, defendere juris remediis & implorato iudicis officio potest. Jurisconsulti autem, vel Imperatores in *d. l. 5. & d. l. 28.* quid juris sit tantum declarant. *d. Disp. Cl. 2. §. 3. Et late seq.*

NOT. (3) Remedium ex L. diffamari concurrebat cum actione injuriarum, Conf. *d. Disp. Cl. 3. §. 5. Et Mev. p. 1. dec. 114.* at ab ipsa injuriarum actione toto cælo differt. *d. Class. 3. §. 10.*

NOT. (4) Diffamanti non imponitur perpetuum silentium nisi ter citatus non compareat; agitur enim de magno præjudicio absentis, de amissione nimirum debiti. *d. Class. 2. §. 15. Brunn. Proc. Civ. c. 3. n. 29. Carpz. Proc. tit. 20. art. 3. n. 24.*

Cocc. J. C. P. I.

Bbb

NOT.

NOT. (5) Provocatus sequitur forum provocantis, quia ille non provocatur ut Reus, sed ut tanquam actor actionem instituat, quod in foro rei seu provocantis fieri debet. *Mev. part. 5. dec. 112. Et 122. d. Disp. Class. 3. §. 9.*

NOT. (6) Provocatus ex Lege diffamari non tenetur comparere, si jus agendi nondum competit, v. g. si in diem aut sub conditione debitum sit. *dict. Disp. Class. 2. §. 18. Conf. l. 11. §. 5. Rec. arb.*

NOT. (7) Utrumque remedium cumulari aliquando potest; ut si dubium sit, an id, quod quis jactat, verum sit. Si enim probatur debitum (quod fit per processum ex *Lege diffamari*) tum vi cumulati remedii ex *Lege si contendat* porro compellere creditorem potest, ut actionem instituat debitumque vindicet: Utilis hæc est cumulatio, ne in altero deficiens ad expensas condemnatur. *Carpz. L. 2. Resp. 34. dict. Disp. Class. 3. §. 11.*

NOT. (8) Citatio in his causis non inducit præventionem intuitu causæ Principalis, sed saltem ratione iudicii diffamatorii: Judex ergo in causa diffamationis præventus potest citare reum in causa principali. *dict. Disp. Class. 3. §. 9. Et 11. Gail. l. 1. O. 11. in fin. Mev. p. 6. dec. 9. n. 6. Carpz. l. 2. Resp. 34.*

Qv. V. *An quis iudex esse possit in causa propria vel suorum?*

Laut. pag. 99. pr. verb. etiam filius &c. **V**id. l. 2. t. 1. quæst. 8. pag 143. *Et Disp. B. Par. de Judice in propria causa.*

Qv. VI. *An hodie cæcus susceptum magistratum retineat?*

Laut. pag. 99. verb. Cæcus qui bi mutata apparet; atque hoc moribus obtinere ait Schilt. Ex. 10. ad ff. th. 23. in fin. Aliter Dn. Stryk. U. M. h. §. 7. **A**FFIRM. *L. 6. h. t. l. 1. §. 5. postul.* Ratio enim, quod jus quæsitum ob calamitatem supervenientem auferri non debeat, nulli.

DISSENT. *Bachov. alleg. l.*

OBJ. Quod Judex sententiam legere debeat. *L. 3. C. de Sent. ex peric. vocit.* Cæcus autem legere non potest.

RESP. Legit Judex, etiamsi per Actuarium id faciat, uti plerumque fit. *Dn. Stryk. d. l.*

Qv. VII

Qv. VII. *An major 18. annis judex esse possit?*

AFFIRM. *L. 12. §. 2. Jud. l. 57. ff. de re jud.* Idque semper verum est, si a Principe datus sit, *d. l. 57.* quia sacrilegium est, dignitates a Principe concessas in dubium vocare, *l. 3. C. de Crim. Sacrilieg.* At si Judex forte a Pratore datus sit, tunc demum valet sententia, si partes in eum consentiant, *d. l. 57. l. 41. ff. de arbitris,* modo non sit impubes. *L. 12. jud.*

Hodie nihil hic mutatum apparet, atque hinc nobiles, qui patrimoniale jurisdictionem a Principe concessam habent, eam anno 18. exercere possunt sine Curatore. *Stryk. U. M. h. §. 8.*

Neque jure Canonico aliquid mutatum est; nam *c. 41. de Offic. deleg.* loquitur de Judice delegato: qui 20. annos habere debet, *Dn. Stryk. d. l.* minor enim 20. annis a Pratore datus nec jure Civili judicare potest, nisi partes consentiant. *d. l. 57.*

Qv. VIII. *An omnes infames Judices esse prohibeantur?*

Putat equidem *Lauterbachius* tantum Senatu motos prohiberi: at verius est etiam reliquos infames excludi: (1) quia dignitates publicæ non competunt infamibus. *L. 2. pr. C. dignit.* (2) quia Judex integræ vitæ & fidei ac non suspectus esse debet, quæ omnia cessant in infami. (3) si infamia facti, ut v. g. senatu moti, laborantes excluduntur, nedum illi, qui juris infamia notantur. (4) Plerumque quæ testem suspectum faciunt, etiam judicem talem reddunt. *Laut. pag. 100.* at Jure Civili infames testes esse non possunt, vid. *Jur. Controv. ad tit. de test.*

Obj. arg. l. 18. §. 14. Mun. hon. junct. l. un. C. infam.

RESP. Loquitur lex 18. de muneribus sine honore; nam ab oneribus publicis infames non excluduntur, ne melioris sint conditionis quam honesti Cives.

Hodie indubie excluduntur omnes infames a munere judicandi.

Qv. IX. *An Roma recte dicatur commune domicilium?*

RESP. Ita putat *Lauterb. h.* at nullibi id dicitur, sed communis patria fuit. *L. 32. ad Mun. l. 6. §. 11. Excus.* hinc qui Romæ docet, in patria docere videtur. *d. l. 6.* Relegatus ex patria etiam

Bbb 2

Romæ

Romæ commorari non potest, *l. f. de interd. & releg.* Romæ profites exculantur a muneribus perinde ac si in patria docerent. *L. 9. Vac. mun.* Et hoc sensu etiam Principis sedes est communis patria, quia ipse est pater patriæ, uti dicitur in *l. f. de interd. & releg.*

Multum vero interest: Nam si domicilium commune esset, posset omnes Cives & subditi in prima instantia ibi conveniri, cum tamen contrarium apparet ex *l. 2. §. 1. seq. l. 24. h.* Ubi illis, qui Romæ sunt, jus revocandi domum dicitur competere, nec in illos actio Romæ datur, nisi in specie a Principe evocati sint, *dd. ll.* Sane si in remotissima provincia degens Romæ respondere teneretur, quæ non anfa calumniis, sumtibus &c. daretur.

Hodie incognitum esse domicilium tale commune ipse fatetur *Lauterbachius*, idque probatur ex *O. C. pr. tit. 1. §.* Es sollen auch ic. ubi primæ instantiæ Statuum contra judicia & evocationes Imperii stabiliuntur.

Hinc apparet quam inepte Papa idem Jus communis domicilii hodie prætendat, cum & olim nunquam obtinuerit, & si obtinisset, Imperatori jure Imperii, non Papæ, competeret. *Conf. Stryk. U. M. §. 18. h. Struv. §. 16. h.*

Qv. X. *An maritus forum suum mutare possit in præjudicium uxoris?*

Laut. pag. 101. verb. legitimæ uxoris &c. Casus hic esto: Advocatus quidam jus civitatis quæsit, & domicilium in domo civica instituit; eo mortuo creditores instabant, ut uxor debita mariti solveret (id enim statuto loci cautum erat) excipiebat uxor, (1) maritum forum privilegiatum non mutasse, adeoque ei succedi non juxta statuta Municipii, sed juxta fori privilegiati (de quo jure vid. *Laut. supr. l. 2. tit. 14. q. 27.*) (2) Se nuphisse viro privilegiato, scil. avvocato, maritum autem suo facto privilegia hæc auferre non potuisse.

Equidem *posterior* ratio nulla est; Nam si maritus vere mutasset domicilium privilegiatum, ac de eo constaret, successio in bona mariti omnino juxta statuta Municipii fieri deberet; quia uxor necessario sequitur forum mariti. *L. 65. ff. jud. l. f. §. 3. ad Munic. l. f. C. incol. l. 13. C. de dign. Laut. Comp. f. 101. ibique Dd.* Neque iniquitas quædam subesse videtur, quod jura dotis ita auferri uxori

ri

ri possent &c. Nam maritus non aufert ea jura, sed lex, quæ vult uxorem sequi debere domicilium mariti: Sed & uxor participat de juribus & commodis municipii adeoque & onera ferre debet. Sane magis imputari debet uxori, quæ sequi fortunam mariti tenetur, quam creditoribus, qui bona fide marito, statuto illo (quod excludit feminas a juribus illatorum) confisi, pecuniam credunt: Etsi vero dissentire videatur *Mev. J. Lub. prooem. q. 4. n. 19.* tamen notandum, loqui eum de forensi, qui alibi domicilium habet & saltem in alio loco contrahit, ex hoc contractu is quidem obligatur, sed uxoris privilegia ideo non tolluntur: uxor sequitur quidem domicilium mariti, at non ejus forum contractus.

Prior autem ratio vera est, & ideo absoluta fuit uxor a summo Tribunali Berolinensi in *Causa provis. des Hospit. St. Georgii zu Star-gard, c. Müllers Wittwe und Erben, den 26. Sept. 1724.*

Qv. XI. *An in foro domicilii etiam actiones reales de re alibi sita institui possint?*

AFFIRM. (1) ex natura jurisdictionis, quæ fundata est in toto ter-
ritorio, & singulis personis ac causis, juribusque earum, adeo-
que etiam in actionibus personis competentibus, *Disp. B. Par. de*
Fund. in territ. Et c. t. 2. §. 1. Et 2. junct. t. 4. §. 2. hinc (2) forum
hoc generale dicitur, illudque obtinere quoad omnes effectus ait *Abb.*
in cap. fin. n. 41. X. for. comp. Idque præcipue verum est de actio-
nibus ratione rei alibi sitæ competentibus; nam etsi (3) Judex domi-
cilii jus in rem alibi sitam non habeat, jus tamen harum rerum perso-
nis tribui potest, ubicunque res sita est: *l. f. vers. fin. aut. C. præscr.*
l. temp. dist. Disp. t. 4. §. 3. (4) Eaque sententia confirmatur per
l. 10. Et 11. ff. de R. V. ibi, aut ubi res sit aut ubi agitur Et c. Ergo
actio intentari potest extra locum rei sitæ, quia opponuntur, *d. l. 11.*
l. 12. Eod. dist. Disp. tit. 4. §. 5. in f. (5) per l. 50. pr. junct. §. f. h.
ubi fideicommissum debet peti in foro rei sitæ, & tamen non excludi-
tur domicilium *dist. tit. 4. §. 7 Et 8.* (6) per *l. 47. pr. Leg. 1.* ubi
res legata alibi petita est quam in loco rei sitæ.

Atque ita praxi obtinere tradit *Stryk. U. M. h. §. 35. Et late Dd.*
in dist. Disputat. t. 4. §. 5. in fin.

DISSENT. *Donell. Gudel. Et alii d. §. 5. allegati.*

EXC. (1) Quæ nudi facti sunt, uti si forte de nuda restitutione
rei lis est, uti in possessione momentanea, quæ tantum in loco rei

litæ petitur, cum mera possessione naturali res teneri non possit, nisi in loco, ubi res est. *L. un. C. ubi de mom. poss.* Confer. *l. un. pr. C. ubi de haer.* ubi de immiſſione in rem agitur. *L. 47. §. 1. C. 2. leg. 1. l. 108. Eod.* ubi itidem de immiſſione in bona agitur. Et *l. 12. §. 1. reb. aut. jud.*

Exc. (2) Si certa res & species (non quantitas) præſtanda est, *d. l. 38. d. l. 47. §. 1. de leg. 1. l. 108. pr. Eod.* (qui textus agunt de præſtatione, non actione) *diſt. Diſp. t. 4. §. 4.* quia res dari non poteſt niſi ubi est.

Exc. (3) Actio in rem pro legato, *d. l. 38.* Nam hæres convenitur perſonaliter in loco, ubi adit, quali ex contractu: Adit vero ubi major pars bonorum est, *l. 50. pr. h.* non ubi res ſingulæ ſunt: Non ergo in ſingulis locis cogitur ſuſcipere iudicium, ubi res ſunt, ſed competit ei exceptio ſeu præſcriptio, alibi eſſe majorem partem.

Exc. (4) Si dolo malo res in alium locum translata ſit; dolus enim prodeſſe non debet. *d. l. 38. d. l. 47. in f. pr. diſt. Diſp. tit. 4. §. 4. in f.*

Exc. (5) Si teſtator voluit alibi ſolvi, id enim factum præſtat hæres, *l. 50. pr. h.* vel (6) Si reus renunciaret foro domicilii. *L. 51. h.* quia quilibet ſuo juri renunciare poteſt, quod etiam factum videtur, ſi hæres coeperit in loco rei ſitæ ſolvere. *d. l. 50. §. f.*

Obj. (1) *L. 38. de Jud.* ubi in perſonam agitur in foro domicilii, at reali actione ubi res ſita eſt.

Resp. Ibi non excluditur forum domicilii, nam de eo non quærebatur, ſed de loco rei ſitæ quæſtio fuit, quem reus reſpuebat, propter onus litigandi extra domicilium (actor enim mavult agere in loco rei ſitæ, ubi illico res reſtitui poteſt, reus agre ibi reſpondet, ſed ad domicilium provocat, ubi præſens eſt & ubi habitat. *arg. d. l. 38. in f.*) indeque deferrebatur lis ad prudentes, qui decidebant, etiam ibi peti debere ubi res eſt: Ita in fideiſſimis agendum dicitur in loco rei ſitæ, *l. 50. pr. h. l. un. C. ubi fideiſſ.* & tamen non excluditur domicilium. *d. l. 50. §. f.* Plenius hæc lex explicatur *diſt. Diſp. tit. 4. §. 7.*

Obj. (2) *L. f. C. ubi in rem actio.*

Resp. (1) ex voce & apparet aliud quoque forum ibi ſupponi; (2) cum apertum ſit reum malle conveniri in loco domicilii, ſupponendus eſt caſus, ubi reus conventus in loco rei ſitæ provocavit ad forum domicilii, & apud Imperatorem id inde defendit, quod actor

actor debeat sequi forum rei: Huic respondet Imperator, verum id esse; at non solum locum domicilii, sed & rei sitae esse forum rei, adeoque ibi eum respondere debere, quia ab actore, qui electionem habet, ibi conventus erat. Unde etiam (3) in fideicommissio dicitur agendum in loco rei sitae. *L. 50. pr. h. l. un. C. ubi fideicomm. & tamen non excluditur domicilium. d. l. 50. §. f. dict. Disp. tit. 4. §. 7. in fin.*

OBJ. (3) Ita iudex extra fines Imperii jus dicit de re, quae alibi sita est.

RESP. Iudex statuit de jure rei possidentis, qui ipsius subditus est, hoc jus a re separatum & nullibi situm intelligitur. *L. f. vers. fin. autem &c. C. de Praeser. l. temp.*

Qv. XII. *An in foro domicilii etiam ex quasi contractu agi possit?*

AFFIRM. Nam in genere de contractu traditur, remm vel in foro domicilii vel in loco contractus conveniri posse. *L. 2. C. de jurisd.* Nulla autem differentiae ratio in quasi contractu apparet: quin in utroque idem jus statuitur in *L. 19. §. 1. h.*

OBJ. (1) *L. 54. §. 1. Procur. l. 1. C. ubi de ratiocin. l. 45. h. Ubi tantum in loco gestionis agi potest.*

RESP. Supponitur ibi casus ubi reus in loco gestionis conventus provocavit ad domicilium (rationem vide *qu. 11. Obj. 1.*) sed recte jubetur in loco gesti respondere, quia ibi quoque rite convenitur, non ergo excluditur forum domicilii.

OBJ. (2) Ratio legis *f. C. ubi de ratiocin. ibi: quia documenta praestari in loco gestionis non possunt, in domicilio agere debet.*

RESP. (1) Favor ille actoris est, cui renunciare potest, (2) si actor ideo cogitur in domicilio agere, quia documenta in loco gestionis praestari non possunt, non defectus fori est sed probationum.

Q. XIII. *Si defunctus duobus in locis domicilium habuerit aequaliter, cujus loci iuribus successio determinanda sit?*

E quidem duobus in locis domicilium aliquem aequaliter habere posse tradit Ictus in *l. 27. §. 2. ad Munic. l. 6. §. 2. Eod. Laut. comp. f. 101.* adeo ut actor habeat electionem, in quo loco reum convenire velit. *Laut. d. l. Vide Carpz. proc. tit. 3. art. §. n. 49. seq. ubi id arg. l. 4. ff. de eo quod cert. loc. probat.*

Si

Si igitur talis homo moritur, merito queritur, cujus loci iuribus successio determinanda sit? *Beatus Pater* solide rem decidit in *Disp. de fund. in territ. jurisd. tit. 8.* Distinguendo inter res immobiles, & mobiles ac nomina: In *illis* succedi juxta statuta loci, ubi res sita est *dict. tit. 8. §. 3.* In *mobilibus* vero prout res in alterutro domicilio continetur. In *nomibus* vetustius domicilium spectari: quod ita explicatur in *dict. disp. tit. 8. §. 8.*

Qv. XIV. *Ubinam sit locus contractus, si locus expressus non est?*

Laut. pag.
102. verb.
Qui si non
fuerit ex-
pressus
&c.

RESP. Ubi negotium ad eam perfectionem pervenit, ut obligatio inde oriatur; tum enim perfectum est, etsi alibi aliquid accedat, quod ad confirmationem ejus pertinet, uti scriptura &c.

Exc. (1) Si dos repetitur, hæc enim repetitur in domicilio mariti, etsi ibi non sit contracta. *L. 65. h.* quia revera contractus non est ex quo obligatur maritus, nec actio ex contractu, sed ex Lege. Indeque in foro generali domicilii intentari debet. (2) Si alibi reus solvi promisit, tunc enim in eum locum consensus, *l. 21. O. A.* (3) Si contractus in scriptis fit, vel insinuatione opus est, tunc enim ibi contrahitur, ubi scribitur vel insinuatio fit. (4) Si novum negotium accesserit, ut pignus, fidejussio, constitutum, &c. forum enim est ubi hæc acta sunt. Atque hinc fidejussor, ubi fidejussit, convenitur, item pecuniæ constitutæ reus ex constituto, ubi constituit. *l. 5. §. 1. pec. const.*

Qv. XV. *An absens in foro contractus conveniri possit?*

Laut. pag.
102. verb.
Sive reus
ibi repe-
riatur
&c.

Valde inter Doctores controversatur questio, an extraneus in aliquo loco contrahens, si postea discedat, absens citari possit & an ille comparere teneatur? Equidem si ibi inveniatur, vel bona ibi habeat, dubium non est quin ibi conveniri possit. *l. 19. §. 1. ff. jud. c. 1. §. 1. for. comp. in 6.* At quid si nec ibi reperiat, nec bona ibi habeat? Sane communis Dd. opinio negativam amplectitur, scilicet debitorem absentem in foro contractus forum non sortiri. *Bart. ad l. 19. §. 1. de jud. Franzk. l. 3. Ref. n. n. n. Paurmeist. de Id. l. 2. n. 102. Stephan. de Id. l. 1. c. 20. n. 35. Bluhm. proc. cam. tit. 9. 26. n. 6. Merkelbach. apud Klock. tom. 2. conf. 83. n. 4. Et seq. Et tom. 4. conf. 38. n. 23. Carpz. L. 2. Ref. 30. Richt. dec. 105. n. 32. Et seq. Coler. proc.*

proc. exec. p. 2. c. 1. n. 44. Text. prax. jud. p. 1. c. 2. n. 31. Mev. J. Lub. L. 5. t. 3. a. 4. n. 28. p. 1. dec. 239. n. 1. p. 7. dec. 48. n. 1. ubi de generali praxi. dec. 72. n. 2. Et dec. 377. item conf. 93. ubi de praxi Pomernia testatur. Coch. prax. for. Germ. p. 1. c. 2. §. 12. Groenw. ad tit. C. ubi conv. qui cert. loc. Stryk. U. M. de Jud. §. 21. Laut. tit. de jud. p. 102. Gail. L. 2. O. 36. n. 14. Struv. tit. de jud. §. 42. Zanger de Exc. p. 2. c. 1. n. 73. Obrecht. L. 3. de Id. c. 12. n. 19. Carpz. dec. 216. n. 6. Et 10. Et dec. 191. n. 18. Brunn. ad l. 2. C. Id. omnium jud. Et ad l. 19. §. 1. n. 11. n. 14. Et 18. ibique Dd. de jud.

Attamen verius est absentem in loco contractus posteriori quoque casu conveniri posse: idque (1) ex ratione juris gentium. Quia jurisdictio territorii fundata est in omnibus actibus & contractibus, qui in illo territorio fiunt; contrahitur enim juxta leges & jura illius loci; Carpz. tit. 3. art. 2. n. 17. cum ergo judici illius territorii semel jus quaesitum sit in illo actu illove contractu, hoc jus semel quaesitum reus absentia sua auferre judici nequit. (2) Extraneus ille, hoc ipso dum in illo loco contrahit, tacite quoque illius loci iudicium, jura, solemnitates, adeoque & leges, jurisdictionem ac forum, agnoscit, quo casu ipsorum dissentientium iudicio forum in loco contractus fortitur: Idque (3) expresse ita traditur in l. 19. §. 1. ff. de jud. verb. *etsi domicilium ibi non habuit, ibi se debet defendere*, quod clarius explicatur in Nov. 69. c. 7. pr. verb. *Et praecipimus Et c. ut unusquisque in qua provincia deliquit aut in qua NB. pecuniarum Et c. reus est, illi etiam juri subjaceat*: Cujus rei causa nervose haec traditur in d. c. 1. §. 1. *Quid enim erit durius quam laesum circa sublationem bovis aut equi aut jumentorum aliusque aut pecudum aut (ut exiguum dicamus) domesticae gallinae, hunc cogi non in qua NB. auferitur provincia litigare, sed alibi currere Et ibi probationes horum quae pertulit exigi, Et aut plures expensas pati quam rei aestimatio est, aut inopiam ingeniosentem ferre.*

Neque (4) dici potest textum loqui de delictis, ibi vero interesse reipublicae, ne delicta maneant impunita, atque ex hac causa remissiones olim necessitatis fuisse: Nam Resp. (1) d. Nov. 69. loquitur expresse tam de delinquentibus quam de iis, qui pecuniarum rei sunt. d. Nov. 69. pr. Conf. c. 2. pr. Et §. 2. Et c. 3. pr. d. Nov. Sed & (2) eadem utrobique ratio est, nam publice quoque interest, fidem subditis servari: Neque ulla ratio apparet, cur extraneus magis ob delictum quam ob contractum remitti ad forum speciale debeat, &

Coec. J. C. P. I.

Ccc

cur

eur jurisdictio loci magis fundata fit in delinquentibus quam contrahentibus: Neque (3) ratio illius *Nov. 69.* ponitur in eo, ne delicta maneant impunita, sed quia iniquissimum esset eum, qui cum extraneo bona fide contraxit, sequi reum, in aliena provincia litigare, & immensis expensis jus vindicare debere: quæ ratio æque militat in contractibus.

Accedit (5) expressa dispositio juris Canonici in *c. 1. §. contrahentes* *Et c. de foro comp. in 6.* quæ vult, ut, quoties extranei contrahentes citati in loco contractus nolunt comparere, ad iudicis denunciationem iudex domicilii vel rei sitæ missionem in bona facere debeat.

Atque hæc sententia non tantum a pluribus Dd. defenditur, *Mev. de arrest. c. 12. n. 10. Covar. c. 10. pract. 44. n. 4. Zanger. p. 2. c. 1. n. 179. Cocceji Disp. de fund. in territ. Id. S. 4. §. 12. Franzk. com. de Jud. n. 37. Et L. 3. ref. n. n. 13. Carpz. L. 2. Resp. 29. Et 30. Umm. proc. disp. 4. n. 5. Bom. ad Un. jus jud. D. 1. th. 10. lit. b. Myns. L. 2. O. 5. vers. plerique. Hillig. ad Don. L. 17. Comm. c. 12. lit. h.* Sed & in eam itum est a D. in curia Halberstadiensi, in causa des Juden Levin Meyers contra den Baron von Neuschenberg. An. 1709.

Nec OBSTAT (1) cognitionem contra absentem esse sine effectu, deficiente quippe executione.

RESP. Executio fieri potest, vel in bona, si in eo loco quædam habeat, vel per subsidiales; nam iudex domicilii vel rei sitæ ad instantiam iudicis ejus loci, ubi contrahitur, executionem peragere tenetur, *dist. c. 7.* Quod si nolit facere, vel comminatione repressaliarum, vel etiam legitimis remediis coram iudiciis Imperii institutis ad id compelli potest: Sed & (2) hæc ratio allegari non potest, quia plures casus a dissentientibus ipsis admittuntur, ubi cessante licet executione, absens forum fortitur in loco contractus, ut si foro renunciat, si dolose latitet, *vid. in fin. h. dec.* His enim omnibus casibus fundata jurisdictio, licet executio non nisi per subsidiales fieri possit. Accedit (3) quod deficiente executione non cesset jus cognoscendi. Illa enim tunc destituitur effectu non ob defectum juris sed objecti.

OBJ. (2) Quod in *d. c. 7.* diserte contrarium statuatur, nempe quod Archiepiscopus contrahentes aliarum diœcesium, nisi ibi inveniatur, invitos ad se trahere non debeat.

RESP. (1) Verum est, quod immediate eos ad se trahere non possit propter *clem. 2. de sent. Et re jud. §. f. Inst. pœn. tem. litig. juncta l. f. Et.* sed vel per subsidiales, vel si nesciatur ubi sit, per e-

dicta

dictales potest, hoc enim statim ita explicatur, ut si citati non compareant, vel malitiose se occultent, ne citatio ad eosdem perveniat, permittatur Archiepiscopo missionem facere in bona quæ ibi habent, *NB. vel decernere faciendam in possessionem bonorum quæ alibi habent, prævia requisitione diocæsani.* Adeoque ex his finalibus verbis apparet, sensum Capituli hunc esse, quod Archiepiscopus absentem & aliarum diocæsium subditum citare, & si non compareat, missionem in bona ejus alibi sita decernere decretique executionem per subsidiales urgere possit.

Magis quoque vera est illa regula, & absens in foro contractus conveniri potest (1) si privilegio fori renunciavit. *Myns. cent. 2. O. 5. n. 2. Brunn. ad l. 19. §. 11. de jud.* Vel si (2) lis semel cœpta sit, & debitor aufugerit, vel comparere ulterius nolit. *l. 30. ff. jud.* Atque hoc ita quoque observatum fuit in eadem causa.

Qv. XVI. *An ille, qui cum advena statim discessuro & qui nec stationem nec officinam in loco habet, contraxit, eique fidem de pretio habet, reversum in loco contractus possit convenire?*

NEG. Nam contrahens ideo in foro contractus conveniri potest, *Laut. pag. 102. verb. (2) si quis fide de pretio habita &c.* quia in eum locum consensit, indeque obligatur: At si statim discessurus est altero fidem de pretio habente, non consentit in locum, quia animus est statim discedendi, non ergo ibi respondendi & de hoc casu loquitur *Carpz. p. 2. Resp. 30. n. 6.*

Secus ergo si ibi moretur, tabernam ibi habeat &c. & contrahatur, tum si postea discedit, & iterum revertitur, convenitur, etsi statim iterum discessurus est, quia semel in locum consensit; *Brunn. ad l. 2. C. Jurisd. cum & absens eo evocari possit. Nov. 69. c. 3.*

In praxi inutilis hæc disceptatio videtur, quia viator arrestari potest donec caveat. *B. Par. in Disp. de Fund. in territ. tit. 4. §. 18. Mev. p. 1. dec. 239. Stryk. U. M. h. t. 32.*

Qv. XVII. *Ubinam sit forum delicti si in consinio delictum commissum sit?*

RESP. *Alii*, quod ei competat cognitio, in cujus territorio pars infima occisi, seu pedes, positi cernuntur, uti *Hörn. tract. de 103. verb. Post. c. ult. theor. 3. Niell. Disp. feud. ult. Hoen. Disp. ad Inst. pen. si in consinio &c.*

quia scilicet ad lapsum seu casum ante omnia pedum titubatio requiritur, quæ ut plurimum in eo territorio sit, ubi delictum committitur: *Alii* ei, in cujus territorio caput tanquam principalis pars hominis situm est, *Berl. dec. 62.* illamque praxi receptam dicit *Wehm. Obs. pract. voc. Glaid.* *Alii* idem de corde asserunt, vide *Dd. apud Hörn. d. l. Alii* aliter, *d. l.* Sed adeo inanes horum omnium sunt rationes, ut nec refutationem mereantur: Nos ergo, veriore sententiam fecuti, utrique territorii domino cognitionem in dubio tribuimus, cum enim locus ipse, & quæ ei cohæret jurisdictio sit communis, cognitio quoque de delicto in tali loco commisso necessario erit communis: Atque hæc est communis *Dd.* sententia: *Bald. in Leg. 2. C. ubi de Crim. n. 2.* & in *Tract. de jurisd. omnium jud. n. 4.* *Bachov. V. I. D. 19. th. 4.* Praxi quoque recepta, *Carpz. p. 3. quæst. 10. n. 37. Clar. §. fin. qu. 38. n. 11. Wehm. pract. obs. voce Glaid ibique Dd.* adeo ut nec præventioni locus sit, quia hæc supponit duas jurisdictiones in uno loco concurrentes in solidum; at confinium pro partibus indivisis commune est, & sic jurisdictiones ibi non in solidum concurrunt. *Disput. Dn. Coccej. de fund. in territ. jurisd. tit. 4. §. 20. ubi Dissent. Panorm. ad cap. ult. n. 26. X. de for. comp.*

Qv. XVIII. *Ubi nam locus delicti sit, si injuria in uno scripta, in altero insinuata sit?*

Laut. pag. 103. verb. v. g. ubi injuria in scriptis &c. **R**ESP. Ubi scripta; quia ibi scribens lædit, & famæ alterius nocet, indeque ibi delinquit; eodem modo ut ille, qui cædem mandat, ex hoc mandato obligatur, licet alibi ejus executio facta sit; & fieri potest, ut nunquam insinuetur absenti, forte quod nuncius non deferat, nemo tamen negabit, injuriam in illo loco commissam esse. Quin si ore injuriam absenti dicat, v. g. eum furem esse, quod amicus ei denunciatur, utique injuria fit in loco ubi dixit, non ubi nunciata est. Et denique aliud est injuria, aliud injuriæ denunciatio; uti furtum est, etsi domino non sit nunciatum. Neque nunciacione peccatur, vel nescire potest nuncius, injuriam literis contineri, vel bono animo id facere. Denique cum injuria ibi saltem cæpta sit, verum utique est criminaliter inde agi posse, *l. 1. C. ubi de Crim.*

DISSENT. *Bald. conf. 294. & Dd. apud Berl. 2. dec. 181.* ex ratione, quod non videatur consummatum delictum nisi explicetur per nuncium.

RESP.

RESP. (1) Imo est consummatum, sed non nunciatum, (2) non tantum in loco consummati, sed & inchoati delicti agi potest.

OBJ. Argumentum a contractu, ubi inspicitur locus receptorum literarum, vid. *Laut. pag. 102.*

RESP. Imo in hoc ipso non conveniunt contractus & delicta, nam ante consummationem contractus non est, nec utriusque consensus; at ante consummationem delictum jam est, nec ibi utriusque consensus requiritur.

QV. XIX. *An absens in loco privati delicti forum sortiatur?*

AFFIRM. (1) Quia nullibi presentia requiritur, *l. 7. §. p. accus. l. Laut. pag. 103. verb. ubi de Crim. Auth. quia in provincia C. Eod.* In quibus locus delicti, & ubi reus presentis est, opponuntur, *Conf. Nov. 60. c. 1. An vero l. 7. Cuff. reor. ubi iudex loci delicti commissi executionem a iudice ubi reus est impetrare potest, quod desiderare non posset, si nulla esset jurisdictio.*

INST. Quod cesset executio, inprimis si iudex per subsidiales requisitus executionem peragere nolit.

RESP. Effectum omnino habet hæc condemnatio (1) si contra absentem quoque fieri potest executio, ut in relegatione. Optime *Stryk. U. M. h. §. 29.* (2) Si bona ibi habet, in ea executio fieri potest. *Coccej. dict. tit. 4. §. 12.* (3) Si bona non habeat, cessat executio ob defectum objecti, non vero ob defectum jurisdictionis. *Conf. Berl. alleg. loc.* (4) Executio quoque fieri potest per subsidiales, & si iudex requisitus recuset auxilium vel per iussum superioris, vel per repressalias ad id adigi potest. *Vid. sup. qu. 15.*

QV. XX. *Ubinam Principes delinquentes forum sortiuntur?*

RESP. Principes delinquentes nullum aliud iudicium præter bellum agnoscunt.

Exc. Nisi delinquant extra suum territorium, ubi privati, indeque potestati illius territorii subiecti sunt. Atque ita regina Scotiae juxta Angliæ leges capite mulctata est &c. *Conf. Stryk. U. M. h. §. 22. B. Par. in Disp. de fundat. in territ. tit. 2. §. 12.*

Principes cum suis subditis iudicium non habent, indeque si his injuriam faciunt, vindictæ divinæ id relinquendum; quod enim Prin-

ceps hoc ipso dum delinquit, desinat esse Princeps, nequiquam admittimus: Conf. *Grot. L. 1. de Jur. Bell. & Pac. c. 4.*

In imperio nostro quædam singularia sunt: Nam Imperator contra subditum peccans non habet judicem, ne quidem Comitem Palatinum: *Stryk. d. l. §. 24.* Status Imperii vero delinquentes a subditis coram superiori conveniri possunt: At quis ille superior sit, admodum disceptant Doctores; *B. Par. in Jur. Publ. c. 23. §. 7.* Imperatorem in conventu Principum jure *des Fürsten-Rechts* de hujusmodi causis judicare ait; Conf. omnino *Dn. Stryk. U. M. h. §. 23.*

Qv. XXI. *An hæreditatis petitio in loco rei sitæ institui possit?*

Laut. pag. 103. verb. Universalis vel particularis. **N**EG. Nam hæreditas nullibi sita est, consistit enim non in rebus, sed in universitate omnium jurium, ubicunque res sint, quin licet nullæ in ea sint; Idque probat *l. un. C. ubi de hæred.* Hæreditas igitur peti non potest, nisi in foro domicilii hæredis. *d. l. un. Ubi autem domicilium habet qui convenitur, vel si ibi, ubi res hæreditariæ sunt, degit, hæreditatis erit controversa terminanda.*

Obj. l. 50. pr. h. Ubi fideicommissum non petitur in foro domicilii, sed tibi major pars hæreditatis sita est:

RESP. Loquitur de præstatione & traditione fideicommissi *d. l. 50. pr. ibi: non erit ad præstationem compellendus,* nam etiam in hæreditatis petitione immissio fieri debet in loco rei sitæ, *d. l. un.* At extraordinaria persecutio, quæ pro obtinendo fideicommissio competit, (*Vid. Laut. Comp. f. 330.*) ibi instituitur ubi domicilium hæres habet, per *d. l. 50. §. f.*

Pro dissentientibus in Supremo Tribunali Berolinensi judicatum est in causa von der Horst c. die von Langen d. 5. May 1722. & 8. Sept. 1722.

Qv. XXII. *Quis hodie sit usus privilegii miserabilium personarum?*

Laut. pag. 104. verb. Si actores sunt &c. **P**ræmittendum est in *l. un. C. Quando Imperator inter pupillos, vel viduas, vel alias miserabiles personas cognoscat,* duo privilegia miserabilibus personis constituta esse, (1) ut pupilli & aliæ personæ miserabiles a foro ordinario evocari nequeant, (2) ut hujusmodi

modi personæ immediate ad Imperatorem provocare possint: Prius beneficium postea ad omnes subditos extensum est *Nov. 86. c. 1.* & hodieque nemini beneficium primæ instantiæ auferri debet, adeoque de posteriori tantum quæstio est.

Ratio posterioris beneficii videtur esse tum quod Imperator nonnisi pupillos aliasque miserabiles personas litibus vexari, earumque facultates per viam juris ordinariam enervari, tum quod reipublicæ interfit, hujusmodi personis, quæ sibi ipsis consulere non possunt, publice prospici: Adeoque hic & favor pupilli & favor publicus concurrunt.

AMPLIATUR autem hoc beneficium, ut obtineat *I.* etiam in causis criminalibus, *Brunn. ad d. l. un. ibique Dd.* Etsi enim beneficia non dentur delinquentibus, hactenus tamen publice prospici debet, ne illi, qui se ipsos defendere per ætatem, vel aliam miseriam causam non possunt, indefensi maneat: *II.* Etiam si lis cœpta jam sit a pupillo, & actio ab eo instituta: *Natta Conf. 590. n. 15.* vel si lis a majori cœpta & a pupillo contestata sit. *Velasco de prov. paup. p. 2. q. 3. n. 11.* idque in specie in Marchia ita statutum est. *Ord. Cam. tit. 10. §. 13.* At evocari tum causa debet & continuari apud superiorem in eo statu quo antea fuit: *III.* Provocare pupillus ad superiorem potest etiam per saltum, i. e. præterita intermedia instantia, eadem enim privilegii ratio hic subest. *Barbof. ad l. un. C. Quand. Imper. n. 11. §. 18. Vultej. ad d. l. un. Krull. in disp. de privil. miserab. pers. c. 4. n. 56. l. seq. ubique late Dd. IV.* obtinet hoc privilegium, etsi miserabiles personæ tutores habeant, *Laut. Comp. fol. 104.* Et si *V.* sint divites, *Laut. d. l.* quia privilegium ætati datur, non ob inopiam.

EXCIPIUNTUR ab hac regula (1) causæ feudales: nam jurisdictio in causis feudilibus non est ex concessione Imperatoris, sed quasi prorogata ex dominorum & vasallorum consensu, neque locum habet nisi in causis illius beneficii. *Coccej. Hyp. feud. tit. 13. §. 4. & 6.* Hoc ergo jus vasallo quæsitum auferre Imperator nequit: *Coccej. d. §. 6.* Unde nec prorogari hæc jurisdictio a pupillo potest; *Struv. Synt. jur. feud. c. 16. th. 8. Finkelth. disp. feud. XI. th. 6. Coccej. d. l. Vult. d. feud. l. 2. c. 2. n. 23.*

DISSENT. Doctores apud *Coccej. d. l. in not.*

EXC. (2) Si alter æque sit miserabilis, nam privilegiatus contra æque privilegiatum non utitur privilegio. *Brun. ad dict. l. un. n. 17. ibique Dd.*

Exc.

Exc. (3) Si jurisdictio jure proprio competit, uti Statibus Imperii: tunc enim privilegium illud cessat: Nam omne exercitium jurisdictionis Imperatoriae cessat in Statuum terris ante appellationem, Status vi superioritatis territorialis, non E. vi officii juris dicendi potestatem habent, hanc tollere Imperator per tale privilegium non potest: *Vid. Gail. 1. O. 1. n. 40. Laut. comp. f. 104. Mev. d. l. ibique late Dd. Laut. Colleg. jur. L. 5. t. 1. §. 58. Carpz. L. 1. t. 2. Resp. 19. n. 14. 16. Stryk. in annot. ad Laut. Comp. f. 104.* ubi addit rationem, quia Camera non habet jus evocandi, nisi causa per appellationem eo fuerit devoluta:

DISSENT. *Graev. ad Gail. 1. O. 1. n. 40. concl. 1. Laut. disp. de jur. perhor. th. 37. Et 39. Ludolph. de F. Cam. noviss. Sect. 1. Strykius distinguit inter provincias appellabiles, & non appellabiles de U. M. L. 5. t. 1. §. 31.*

Quaeritum memini, an causae miserabilium evocari ad Tribunal Berolinense possint? & merito negandum puto, quia Tribunal hoc surrogatum est in locum judiciorum Imperialium: & quidem in causis, quae intra summam appellabilem ventilantur, uti igitur ad Imperii judicia evocatio locum non habet, ita nec a Tribunali id fieri potest. Unde remissa est causa quaedam pupillaris ad supremum Cliviae judicium, in causa Coers c. von Dulken ao. 1722.

Qv. XXIII. *An Studiosi forum prorogare possint?*

AFFIRM. Quia in eorum favorem est introducta jurisdictio Academica, *Auth. habita C. Ne filius pro patre*, cui proinde renunciare possunt. *sup. L. 2. t. 1. qu. 16.*

OBJ. Quod juramentum praestiterint se citatos comparituros.

RESP. Eo non continetur quod praeventi in alio foro velint eo deserto coram Rectore respondere. Comparere ergo debent, & allegare litispendentiam; Nam & cives jurant, & tamen volentes alibi quoque conveniri possunt.

Qv. XXIV. *Quis ordo sit judicandi in concursu diversarum causarum?*

Laut. pag. 105. in fin. verb. concursu harum &c.

RESP. Ante omnia (1) PRÆJUDICIALES tractantur, a statu enim dependent omnia reliqua jura, & frustra de crimine quaeritur, si persona criminis non est capax. *Vid. text. Autoris. (2) POSSESSORIAE. L. 1. C. appell. l. 3. C. fin. reg. l. 7. C. Vi publ. Cuj. 5. Obs. 15. Inprimis si causa spoliae sit. c. 6. x. de restit. spol. d. l. 7.*

OBJ.

OBJ. *L. 37. h. t. l. 5. §. 1. Vi Publ.* ubi violentia adeoque crimen prius examinandum.

RESP. Per vim intelligitur possessorium de vi, non crimen, ut in *l. 7. C. eod.*

(3) CRIMINIS COGNITIO sequitur, quæ præfertur causæ civili, nam crimine probato multo magis hæc probata erit, (quippe cum evidentissima probatio in criminibus requiratur.) Idque verum est etsi crimen sit incidens, *l. f. C. Ord. jud. l. 22. pr. C. fals. l. 2. §. si publico ff. de adulter. Carpz. p. 2. Resp. 52.* Quin etsi cæpta jam causa civilis & executiva sit. *Carpz. d. l.* Si tamen crimen incidens non est præjudiciale, una sententia finiri potest. *dict. l. fin. Carpz. d. l.*

(4) Denique sequitur CAUSA CIVILIS cum sua executione, *l. 7. ff. de vi Publ.* quatenus vero causa civilis aliquando vel simul vel ante, vel separatim tractari possit, videbimus infra *l. 48. t. 1. q. 4.*

Aliquando tamen simul peraguntur, causa civilis & criminalis, ut si illa per modum exceptionis opponatur, *l. p. C. ord. jud.* aliquando ea præfertur criminali causæ; ut si civilis sit præjudicialis, *l. 26. C. adult.* si scilicet injuria infertur ex actis causæ civilis. *L. 10. C. de injur. l. 1. §. 3. ad SC. Turpil. Carpz. 2. Resp. 52. Brunn. d. l. 10. n. 2. Cothm. V. 1. Conf. 10. n. p. & ult. Berl. p. 5. c. 65. n. 45. Bald. d. l. 10. Sand. L. 5. t. 8. d. 10. Mev. p. 4. d. 46. n. 4. & p. 6. dec. 85. vel si principaliter agitur de re civili. *L. 4. publ. jud. l. 6. L. 7. §. de Injur.* Plura de concursu causarum vide apud *Brunn. ad d. l. f. Clar. §. fin. q. 2. Trentac. L. 2. ref. 7. Bach. 1. D. 12. th. 13. lit. a. Capyc. dec. 25. Afflict. dec. 229. Ricc. dec. 409. &c.**

NOT. Actoris optio est quam actionem intentare velit, sed præjudicat sibi ordinem invertendo. Unde finito judicio civili de crimine agi non potest, (at fiscus potest, quia jus fisci privatus tollere nequit. *Clar. §. f. Quæst. 2. n. ult.*) Idem obtinet in possessorio, si petiturium semel finitum sit. *l. 18. §. f. vi arm. c. 6. caus. poss.*

Qv. XXV. Quando finiatur instantia?

RESP. Triennio in causis civilibus, *l. 13. C. h.* biennio in causis criminalibus. *ibid.*

OBJ. *L. f. C. Praeser. 30. an.* Ubi lis semel mota finitur 40. annis, non triennio: Bene.

Cocc. J. C. P. I.

Ddd

Rf.

RESPONDET *Dn. Stryk. U. M. h. §. 16.* instantiam finire triennio, at ipsam actionem non nisi elapsis 40. a mota lite annis: Vid. *supr. tit. Quod met. causa q. 5. & 6.* Unde quoties actor intra triennium flet, postea expensas instantiæ solvere tenetur, & si agere denuo velit, quod intra 40. annos potest, novum offerre libellum, & causam ex integro tractare debet, *Stryk. d. l.*

Hodie instantiæ judiciorum Germaniæ in causis civilibus, sunt perpetuæ. *Dn. Stryk. d. l. §. 15.* Indeque hodie cessat illa refusio expensarum &c. At instantiam in causa criminali elapso triennio *hodieque* exstingui ait *Mynsingerus* apud *Stryk. d. l.* quanquam inquisitioni iudicis eo non fiat præjudicium. *ibid.*

LIB. V. TIT. II.

DE

INOFFICIOSO TESTAMENTO.

Qv. I. *An querela inofficiosi testamenti sit actio proprie sic dicta?*

Laut. pag. 106. verb. vel tanquam actio &c. **N**EGATUR: Certum enim est, ad hæreditatem petendam tantum actionem vel ex lege 12. tabb. vel testamento facto, ex testamento esse datam, nec ullam aliam actionem constitutam esse lege, aut edicto, qua testamentum tolleretur: Sed ut rescindi possit, factum est interpretatione Jctorum, qui autores fictionum sunt. Et alias non opus esset colore furoris; Neque actio dici querela & accusatio solet, uti hæc. *L. 27. §. 3. h.* Atque hinc moribus inducta dicitur, *pr. Inst. h.* quibus interpretatio Jctorum tribuitur. *L. 2. §. 5. O. J.*

Qv. II. *An Querela inofficiosi testamenti sit remedium diversum a petitione hæreditatis?*

AFFIRMATUR: Nam querela rescindit testamentum, eoque rescisso, petitio hæreditatis, quæ est actio rescissoria, datur: Adeoque casus hic est, ubi rescisso testamento actio restitui petitur: Indeque ex omnibus illis rationibus, quibus diversitatem iudicii rescindentis & rescissorii probavi supra *l. 4. tit. 2. q. 3.* hic quoque eadem diversitas defendi potest.

Sed

